

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 26 stycznia 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.56.2023.AK

Pan
Jarosław Telka
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oleśnicy

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 5 i 6 grudnia 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oleśnicy, mieszczącym się przy ul. Wojska Polskiego 78, 56-400 Oleśnica z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 5 grudnia 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pan Jarosław Telka, któremu z dniem 1.07.2009 r. Wójt Gminy Oleśnica pismem z dnia 30 czerwca 2009 r. powierzył stanowisko Dyrektora GOPS.

Pan Jarosław Telka ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Pana w dniu 15 stycznia 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),

- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenia pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w sprawie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 15 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą brak było zgłoszeń/złożonych wniosków o udzielenie pomocy w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, pkt 2a, 3a i 3b dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich, opracowania i realizacji projektów socjalnych oraz przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było wniosków/zdiagnozowanych potrzeb o taką formę pomocy.

Gmina nie posiada na swoim terenie domów pomocy społecznej oraz ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. Osoby z terenu Gminy Oleśnica wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane były do placówek odpowiedniego typu, zlokalizowanych najbliżej miejsca ich zamieszkania.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie było wniosków/zdiagnozowanych potrzeb o udzielenie pomocy w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina Oleśnica nie prowadzi środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5). Mieszkańcy Gminy uczęszczają na zajęcia organizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Oleśnicy prowadzony przez Miasto Oleśnica.

W drodze Uchwały Nr XVIII/115/12 Rady Gminy Oleśnica z dnia 29 marca 2012 r. zawarte zostało porozumienie międzygminne pomiędzy Miastem Oleśnica, a Gminą Oleśnica w powyższym zakresie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Oleśnica zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy nie było realizowane, ale pracownicy Ośrodka udzielali w tym zakresie niezbędnych informacji.

GOPS nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, ale pracownicy socjalni udzielali informacji w tym zakresie (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor GOPS w Oleśnicy składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Gmina realizowała również zadania wynikające z art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

1) jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy.

Pan Jarosław Telka – Dyrektor GOPS w Oleśnicy spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku świadczący pracę socjalną

w środowisku i przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki (6 osób/6 etatów do dnia 31.03.2023 r. oraz 5 osób/5 etatów od dnia 1.04.2023 r.). Dodatek, o którym wyżej mowa nie jest wliczany do wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Oleśnica zamieszkałą przez 14 467 mieszkańców, w tym 182 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.) oraz 14 600 mieszkańców, w tym 246 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (wg stanu na dzień 5.12.2023 r.). W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oleśnicy na dzień kontroli zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych świadczących pracę w środowisku (5 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy, na dzień kontroli spełnia wskaźnik, o którym mowa w art. 110 ust. 11 ustawy w stosunku do liczby osób i rodzin objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych decyzjach dotyczących przyznania posiłków dzieciom, w podstawie prawnej wskazywano art. 39 ust. 1 i 2 ustawy dotyczący zasiłków celowych.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji

administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania osób do uczestnictwa w zajęciach środowiskowego domu samopomocy stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Wszystkie decyzje o skierowaniu do udziału w zajęciach środowiskowego domu samopomocy prowadzonego przez Miasto Oleśnica wydane były przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy, a nie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy, który zgodnie z zapisami § 4 zawartego porozumienia był do tego zobowiązany.

Zgodnie z art. 51b ust. 5 ustawy decyzję o skierowaniu do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i decyzję ustalającą odpłatność za korzystanie z usług całodobowych w tych ośrodkach wydaje właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej lub zlecającej prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Powyższe pozostaje również sprzeczne z § 4 Porozumienia stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr XVIII/115/12 Rady Gminy Oleśnica z dnia 29 marca 2012 r. Zgodnie z brzmieniem niniejszego przepisu prawa miejscowego decyzję o skierowaniu do ŚDS i ustalającą odpłatność za korzystanie z usług ŚDS wydaje Burmistrz Oleśnicy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych dotyczących dożywiania dzieci.
2. Wydanie decyzji dotyczących skierowania do udziału w zajęciach środowiskowego domu samopomocy przez organ niewłaściwy.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne o udzieleniu pomocy w formie skierowania do udziału w zajęciach środowiskowego domu samopomocy winien wydawać organ właściwy.

Podstawa prawna: art. 51b ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz § 4 Porozumienia stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr XVIII/115/12 Rady Gminy Oleśnica w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego pomiędzy Miastem Oleśnica, a Gminą Oleśnica z dnia 29 marca 2012 r.

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCY DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Oleśnica
2.a/a

WYDZIAŁ ZDROWIA I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Urząd Województwa Dolnośląskiego
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt